

VRHOVNI SUD KOSOVA

Vrhovni sud Kosova
Ap.-Kz. Br. 140/2011
Priština
16. avgust 2011

U IME NARODA

Vrhovni sud Kosova je održao sednicu veća shodno Članu 26. stav (1) Zakona o krivičnom postupku Kosova (ZKPK), i Članu 15.4 Zakona o nadležnosti, odabiru i raspodeli sudskih predmeta EULEX sudijama u tužiocima na Kosovu (ZoN), dana 16. avgusta 2011. godine u Vrhovnom sudu Kosova u veću sastavljenom od EULEX sudije Gerrit-Marc Sprengera kao predsedavajućeg sudije, EULEX sudija Francesca Florita i Marttija Harsie, i sudija sudija Vrhovnog suda Marije Ademi i Emine Mustafa kao članova veća,

Sa Svetoslavom Savovom i Josephom Hollerheadom kao sudskim zapisničarima

U prisustvu

Međunarodnog Javnog tužioca Gabriele Walentich, Kancelarija državnog tužioca Kosova (KSTK)

Advokata odbrane, advokata Ljubomira Pantovića za okrivljenog V [redacted] C [redacted],

U krivičnom predmetu broj AP-KŽ. Br. 140/2011 protiv okrivljenog:

V: C [redacted], rođen [redacted], ime oca [redacted],
devojačko ime majke [redacted], kosovski S [redacted], poslednje prebivalište:
[redacted], Klina, bivši policajac, oženjen, otac jednog deteta, ekonomsko
stanje loše, u pritvoru od 10. marta 2009. godine (na Kosovu od 13. jula 2010. godine),
trenutno u pritvornom centru u Mitrovici;

U skladu sa presudom prvostepenoog suda Okružnog suda u Peći u predmetu br. P. br. 285/10 od 09. novembra 2011. godine i registrovanom u Pisarnici Okružnog suda u Peći istog dana, **okrivljeni je proglašen krivim za sledeća krivična dela:**

[i] Dana 27. ili 28. marta 1999. godine, okrivljeni je zajedno sa drugim pojedincem, obojica u uniformi i obojica naoružani, primorao S [redacted] i njegovu porodicu da napuste svoju kuću u Klini i odu u Albaniju;

[ii] Dana 27. ili 28. marta 1999. godine, okrivljeni je noseći uniformu zapalio najmanje dve kuće u Klini - kuću N [redacted] i kuću Z [redacted] i K [redacted] – pomoću bacača plamena.

Dakle, prema prvostepenoj presudi, okrivljeni je izvršio krivično delo Ratni zločini u suprotnosti sa članovima 22. i 142. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ), u kršenju člana 3. zajedničkog za četiri Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. , i člana 1. i 17. Protokola II od 8. juna 1977. godine, kao dopune Ženevskih konvencija iz 1949. godine,

I osuđen je na :

Sedam godina zatvora, oduzimajući vreme koje je već proveo u hapšenju i pritvoru.

Branilac optuženog je blagovremeno uložio žalbu dana 25. februara 2011. godine na tu presudu. U istoj se tvrdi je da presuda sadrži bitne povrede krivičnog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrđivaje činjeničnog stanja i kao posledica oba navodna razloga tvrdi se da odluka o kazni i troškovima krivičnog postupka nije bila ispravna.

Pravni zastupnik oštećene strane Z , adv. Zeqir Berdyna iz Peći je odgovorio na žalbu branioca 15. marta 2011. godine, sa predlogom da se žalba odbije kao neosnovana i time potvrdi prvostepena presuda.

KSTK, odgovorom od 03. juna 2011. godine i registrovanim u pisarnici Vrhovnog suda Kosova istog dana je delimično imala prigovor na žalbu tvrdeći da je neosnovana i neutemeljena. Javni tužilac je zaključio da se žalba delimično usvoji i da se izmeni dispozitiv osporene presude

- a) izmenom zakonskog naziva izvršenog krivičnog dela kao krivično delo "Ratni zločini protiv civilnog stanovništva"
- b) razjašnjenjem u odnosu na odgovarajuću kvalifikaciju krivičnog dela, u vezi člana 142. stav 1 i 22. SRJ, u povredi člana 3. zajedničkog za četiri Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine; i članova 1. i 17. Protokola II od 8. juna 1977. godine, kao dopune Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- c) u vezi elemenata krivičnog dela Ratni zločini protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1 SRJ, u povredi člana 3. zajedničkog za četiri Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine; i članova 1. i 17. Protokola II 8. juna 1977. godine, kao dopune Ženevskih konvencija iz 1949. godine;

ali da se odbace ostala osporena pitanja u preostalom delu žalbe, uključujući i zahtev za oslobađanje okrivljenog.

Na osnovu pisane presude u predmetu P. br. 285/10 Okružnog suda u Peći od 09. novembra 2011. godine (registrovana u pisarnici tog suda istog dana), uložene pisane žalbe branioca u ime okrivljenog, izjava pravnog zastupnika oštećenih strana i mišljenja KSTK-a, kao i odgovarajućih spisa evidencije i usmenog podneska strana u toku saslušanja 24. novembra 2009. godine, zajedno sa analizom važećeg zakona, Vrhovni sud Kosova, nakon većanja održanog 16. avgusta 2011. godine, donosi sledeću:

Dana 26. novembra 2008. godine izdata je međunarodna potrenica i raspisana je crvena poternica od strane Interpola.

Dana 13. jula 2010. godine, V C je izručen na Kosovo i uhapšen. Saslušanje o pritvoru je održano u Okružnom sudu u Peći dana 14. jula 2010. godine. Doneta je odluka o jednomesečnom pritvoru, koji je kasnije tročlano sudsko veće produžilo dana 12. avgusta 2010. godine do 13. oktobra 2010. godine

Kancelarija Specijalnog tužilaštva Kosova (STRK) je podigla optužnicu dana 08. septembra 2010. godine optužujući V C za Ratne zločine protiv civilnog stanovništva u povredi članova 22. i 142. KZ SFRJ i zatražila da se produži pritvor. Prema tome, u skladu sa Članom 360. stav 5 Zakona o krivičnom postupku Kosova (ZKPK) tročlano sudsko veće je odlukom od 10. septembra 2010. godine produžilo pritvor do 10. novembra 2010. godine.

Dana 21. septembra 2010. godine, održano je saslušanje o potvrđivanju optužnice u prisustvu okrivljenog, njegovog branioca i javnog tužioca. Sudija u fazi potvrđivanja optužnice je odlučio da je optužnica u skladu sa uslovima iz zakona pa je stoga bila potvrđena.

Dana 26. oktobra 2010. godine otvoren je otpočeo glavni pretres kroz četiri sednice, 26. 27. i 28. oktobra i 09. novembra 2010. godine, kada je objavljna presuda. Osim za vreme uviđaja na licu mesta 28. oktobra 2010. godine u vezi sa kojim je odustao od svog prava na prisustvo, okrivljeni je bio stalno prisutan. Branilac okrivljenog, javni tužilac EULEX-a, oštećene strane M, S, Z i K, kao i pravni zastupnik oštećene strane Z su bile prisutne na svim sednicama.

Prvostepeni sud je u toku glavnog pretresa saslušao svedoke M (26. oktobra 2010. godine i tokom uviđaja na licu mesta 28. oktobra 2010. godine), S (26. oktobra 2010. godine), E (27. oktobra 2010. godine i tokom uviđaja na licu mesta 28. oktobra 2010. godine) i P (27. oktobra 2010. godine i tokom uviđaja na licu mesta 28. oktobra 2010. godine). Osim toga, policijski izveštaji, kao i fotografije dotičnih spaljenih kuća i vrata mlinova koje je slikao javni tužilac i one koje su dostavile oštećene strane Z i K tokom uviđaja na licu mesta 28. oktobra 2010. godine i izjava okrivljenog data STRK-u dana 17. avgusta 2010. godine, su bile pročitane tokom pretresnih sednica ili su razmotrene da budu pročitane.

11. Na osnovu svojih zaključaka, dana 08. marta 2007. godine Okružni sud je objavio presudu i proglasio je optuženog krivim za gore navedena krivična dela iz tačke [i] do [ii]. Shodno tome, sud je optuženom odredio kazne, kao što su takođe gore navedene.

12. **Branilac** optuženog je blagovremeno uložio žalbu dana 25. februara 2011. godine na tu presudu kako je ranije navedeno.

Takođe, **pravni zastupnik oštećene strane Z**, je odgovorio na žalbu branioca 15. marta 2011. godine kao što je istaknuto ranije.

KSTK je podnela mišljenje dana 03. juna 2011. godine i isto je registrovano u Pisarnici Vrhovnog suda Kosova istog dana, takođe kao što je navedeno ranije.

13. Dana 09. avgusta 2011. godine Vrhovni sud Kosova je održao sednicu u skladu sa članom 410. ZKPK.

Branilac je potvrdio svoje podneske i zahtev.

KSTK je zaključila da se žalba delimično usvoji i da se izmeni sporna presuda kako je istaknuto u pisanom mišljenju od 03. juna 2011. godine.

NALAZI SUDA

A. Bitne povrede odredbi krivičnog postupka

I. Navodna neusaglašenost dispozitiva presude

14. Branilac u svojoj žalbi, kao i KSTK u njihovom pravnom mišljenju oba **navode povrede člana 403. stav 1. tačka 12 ZKPK** jer dispozitiv osporene presude ne propisuje kompletan i ispravan pravni naziv krivičnog dela iz člana 142. KZ SFRJ kao "Ratni zločini protiv civilnog stanovništva", već samo kao "Ratni zločini" i ne odnosi se na specifičan stav iz Člana 142. KZ SFRJ.

15. Vrhovni sud Kosova nalazi da dispozitiv osporene presude nije u skladu sa zakonom i na taj način krši član 403. stav 1. tačku 12 ZKPK-a.

Iako je van svake razumne sumnje da prvostepeni sud govori o krivičnom delu iz člana 142. KZ SFRJ, a posebno uzimajući u obzir ispavan pravni naziv odgovarajućeg krivičnog dela iz člana 142 KZ SFRJ, koji je u optužnici od 08. septembra 2010. godine (PPS 18/09) imenovan kao "Ratni zločini protiv civilnog stanovništva", Vrhovni sud Kosova nalazi da zaista Okružni sud nije upotrebio puni zakonski naziv člana 142. KZ SFRJ kao "Ratni zločin protiv civilnog stanovništva" i govori samo o "Ratnim zločinima".

Osim toga, Vrhovni sud Kosova nalazi da se prvostepeni sud nije pozvao na specifičan stav iz Člana 142. KZ SFRJ, čime se stvara konfuzija o tome koja od tri različite vrste krivičnih dela opisanih odgovarajućom zakonskom odredbom je data u konkretnom slučaju.

Član 142. KZ SFRJ u svom 5-om izdanju 1995. godine predviđa sledeće:

(1) Lice koje, kršeći odredbe međunarodnog prava za vreme rata, oružanog sukoba ili okupacije, naredi da se vrši napad na civilno stanovništvo, naselje, pojedina civilna lica koja su nesposobna za borbu, što za posledicu ima smrt, teške fizičke povrede ili težak poremećaj zdravlja ljudi; napad bez izbora cilja udaranjem civilnog stanovništva; ubistvo, mučenje, nečovečno postupanje, biološke, medicinske ili druge naučne eksperimente, uzimanje tkiva ili organa radi transplantacije, nanošenje velikih

patnji ili povreda telesnog integriteta ili zdravlja; raseljavanje ili ponovo naseljavaje ili prisilna depatriacija ili prelazak u drugu veru; prisilna prostitucija ili silovanje; primenjivanje mera zastrašivanja i terora, uzimanje talaca, kolektivno kažnjavanje, prisilno uzimanje u koncentracione logore i druga protivzakonita zatvaranja, lišavanje prava na pravilno i nepristrasno suđenje; primorana služba u oružanim snagama neprijateljske sile ili u njenoj obaveštajnoj službi ili administraciji; prisiljavanje na prinudan rad, izgladnjivanje stanovništva, konfiskacija imovine, pljačkanje imovine stanovništva, protivzakonito i samovoljno uništavanje ili uzimanje u posed imovine u velikim razmerama, koje nije opravdano vojnim potrebama, uzimanje nezakonitog i nesrazmerno velikog doprinosa ili rekvizicije, smanjenje vrednosti domaćeg novca, vršene protiv civilnog stanovništva, ili lice koje izvrši neko od navedenih dela, kazniće se kaznom od najmanje pet godina zatvora ili dvadeset godina zatvora.

(2) Lice koje, kršeći odredbe međunarodnog prava za vreme rata, oružanog sukoba ili okupacije, naredi: da se izvrši napad protiv objekata posebno zaštićenih međunarodnim pravom i objekata i struktura sa opasnom snagom, kao što su brane, nasipi i nuklearne elektrane, da, bez izbora cilja, civilni objekti koji su pod posebnom zaštitom međunarodnog prava budu pogođena, našašćena mesta i demilitarizovane zone; dugotrajno i oštećenje velikih razmera prirodne okoline koje može štetiti zdravlju ili opstanku stanovništva, ili lice koje izvrši neko od navedenih dela, kazniće se kaznom iz stava 1. ovog člana.

(3) lice koje, kršeći pravila međunarodnog prava za vreme rata, oružanog sukoba ili okupacije, kao okupator, naredi ili vrši ponovno naseljavanje delova njegovog / njenog civilnog stanovništva na okupiranu teritoriju, kazniće se sa najmanje pet godina zatvora.

Potrebno je da ostane otvoreno, da li je ili ne prvostepeni sud bio svestan poslednje verzije člana 142. KZ SFRJ, kako je ranije citiran, i samo iz nehata propustio da se pravilno pozove na specifičan stav iz zakona, ili je Sud greškom primenio stariju verziju člana 142. KZ SFRJ od 01. jula 1977. godine, gde dugi zaista predviđa samo jedan stav.

Vrhovni sud Kosova nalazi da se optužbe protiv okrivljenog mogu obuhvatiti samo na osnovu člana 142. stav 1. KZ SFRJ u njegovom 5-om izdanju 1995. godine kao izvršenje "raseljavanja ili ponovog naseljavaja ili prisilne depatriacije" i "pljačkanje imovine stanovništva" usmereni protiv civilnog stanovništva.

Pošto je član 142. KZ SFRJ u svojoj starijoj verziji od 01. jula 1977. godine gotovo identičan Članu 142. stav KZ SFRJ od 1995. godine, ne smatra se neophodnim da se odlučuje o kvalitetu greške koju je napravio Okružni sud kako je navedeno ranije .

II. Navodna neusklađenost obrazloženja osporene presude u pogledu odlučujućih činjenica:

Branilac, nadalje osporava da je cela prvostepena presuda bila zasnovana na iskazma svedoka koje pozvao javni tužilac i bez uzimanja u obzir činjenice da je došlo do razlike u izjavama svedoka S , M , E i P u odnosu na njihove ranije izjave, kao i u unakrsnom poređenju sa izjavama drugih svedoka. Konkretno, prvostepeni sud nije ukazao na razlike u detaljima i na taj način nije pravilno ocenio date dokaze. Dakle, obrazloženje osporene presude je potpuno nejasno i nedosledno u pogledu odlučujućih činjenica.

Vrhovni sud Kosova nalazi da se ne mogu utvrditi nedoslednosti u obrazloženju u odnosu na osporenu presudu.

Nakon provere svih izjava svedoka koje se nalaze u spisima predmeta, jedan broj nepodudarnosti između izjava istog svedoka u različitim prilikama, zaista se može ustanoviti. Ovo se između ostalog odnosi na uniformu koju je navodno nosio okrivljeni V C dana 27/28 marta 1999. godine za vreme sporne radnje.

Međutim, vidi se na strani 5 do 7 i od str. 7 do 12 u osporenoj presudi da je prvostepeni sud temeljno ocenio i analizirao sve izjave svedoka, a posebno je posvetio veliku pažnju pitanju pouzdanosti svedoka S M, P i E, kao i verodostojnosti njihovih iskaza. Što se tiče svedoka S, prvostepeni sud je istakao obaveštenost veća u vezi neusklađenosti između izjava svedoka pred sudom i njegovim ranijim izjavama. Međutim, sud je utvrdio da je "opšte poznata stvar da se kapacitet za pamćenje generalno umanjuje vremenom i elementi intervjua posebno oni od manjeg značaja mogu da variraju što je češće svedok ispitavan o istom predmetu"...[i da]... *bi trebalo da bude razumljivo za svakog da je normalno da će svedok biti manje svestan detalja nakon perioda od deset godina, perioda koji je protekao od vremena izvršenja dela.*" Dalje, prvostepeni sud je utvrdio da je *"takođe poznato da se uopšteno one izjave koje su bile proizvedene najranije posle izvršnja krivičnog dela mogu smatrati najverodostojnijima, jer je tada sećanje svedoka najsvježije"*, i da se prema ovoj pozadini govorilo *"u korist verodostojnosti svedoka da je on sada inkriminisao optuženog na manje ozbiljan način"* nego u toku svoje ranije izjave (str.8 verzije na engleskom jeziku).

Što se tiče svedočenja svedoka M, P i E prvostepeni sud je napravio jasnu vezu sa svojim nalazima i ocenom svedoka S i njegovih izjava (str 10 do 12 verzije na engleskom jeziku). Osporena presuda se takođe pozvala na činjenicu da i zašto su svedoci obavestili policiju tek 2005. godine, što znači nekoliko godina nakon što su se zločini dogodili (str. 9 na engleskom jeziku).

Prema tome, Vrhovni sud Kosova nalazi da osporena presuda ne sadrži neusklađeno obrazloženje zasnovano na slabim ili pogrešno ocenjenim dokazima.

Vrhovni sud Kosova se dalje u datom kontekstu poziva na svoju presudu konkretno u predmetu *Runjeva, Akgami i Dema (Vrhovni sud Kosova, AP-KZ 477/05 od dana 25. januara 2008. godine str. 20)*, gde je bilo istaknuto da *'žalbeni postupak u PZKPK počiva na principu da sudsko veće treba da sasluša, procenu i odmeri dokaze na suđenju [...]. Prema tome, Apelacioni sud treba da da sudu marginu popustljivosti u postizanju svojih činjeničnih nalaza. To ne bi trebalo da ometa nalaze suda da ih zameni svojim, osim ako dokazi na koje se oslanja sud nisu mogli biti prihvaćeni od strane bilo kog razumnog suda gde je njihova procena bila 'potpuno pogrešna'*. Ova presuda je između ostalog ponovljena i u predmetu protiv J K (Ap.-Kž. br. 84/2009) od dana 03. decembra 2009. godine (str.19 verzije na engleskom jeziku, tačka 35). Niti je u nadležnosti žalbenog veća niti je u stvari moguće da se zamene nalazi prvostepenog suda svojim, posebno ne bez uzimanja svih dokaza ponovo.

Svedok E je izjavio 24. septembra 2005. godine da je okrivljeni, zajedno sa Mi i B, bio taj koji je došao u kuću svedoka i tražio od njih da odu u Albaniju. Dana 16. decembra 2006. godine svedok je naveo da su okrivljeni i njegova dotična dva prijatelja zapalili kuću Z, koristeći bacač plamena. Svedok je potvrdio ovu izjavu 16. februara 2007. godine, 12. maja 2008. godine i pred Okružnim sudom dana 27. oktobra 2010. godine.

Glavne razlike/nepodudarnosti u pogledu dotičnih svedoka i njihovih iskaza mogu se utvrditi u odnosu na uniformu koju je okrivljeni navodno nosio 27./28. marta 1999. godine i u vezi s pitanjem da li je okrivljeni bio taj koji je proterao svedoka S i njegovu porodicu iz njihove kuće.

U tom pogledu se zaista može kritikovati da prvostepeni sud nije naveo i analizirao sve razlike između različitih izjava. Međutim, dve tačke jasno treba naglasiti, kao prvo postoji 'crvena linija' u svim izjavama koja potvrđuje da je okrivljeni imao vodeću ulogu kada je reč o spaljivanju kuća N i Z i K, i da postoji jaka indikacija za tvrdnju da je okrivljeni takođe učestvovao u proterivanju svedoka iz njihovih kuća.

Konkretno, napravljena je veza sa onim što je već istaknuto pod tačkom A. II, str. 12 ove presude verzije na engleskom jeziku u pogledu ocene dokaza, kako je izvršio prvostepeni sud i u pogledu neophodnosti da se Vrhovni sud osloni na ovu procenu dokle god ocena prvostepenog suda nije *'potpuno pogrešna'*.

C. Odluka o kazni

52. Advokat odbrane dalje tvrdi da kao rezultat navodnog bitnog kršenja odredbi krivičnog postupka i pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja od strane prvostepenog suda, i odluka o kazni takođe treba da se pregleda.

Odluka o kazni nije pravedna. Prvostepeni sud je u skladu sa okvirima moguće kazne određene relevantnim zakonom (Član 142. stav 1 KZ SFRJ), odredio kaznu od sedam (7) godina za obe tačke optužnice za koje je okrivljeni proglašen krivim. U korist okrivljenog je posebno ocenjena činjenica da ranije nije bio osuđivan, da je dobro obrazovan i socijalan, oženjen, otac maloletnog deteta, da je protekao dug vremenski period od izvršenja krivičnog dela i da su krivična dela u poređenju sa ostalim izvršenim delima u dotičnom periodu prosečnog karaktera. Na štetu okrivljenog je uzeto u obzir da je okrivljeni počinio ne samo jedan nego dva različita slučaja ratnih zločina, da je zapalio ne jednu, već dve kuće i da je na taj način ozbiljno ugrozio susedne kuće, kao i živote stanovništva koje živi u okolini.

Vrhovni sud Kosova smatra da je prvostepeni sud pravilno i potpuno uzeo u obzir sve okolnosti koje utiču na težinu kazne i da je prilično ocenio te okolnosti. Dakle, ne mogu se videti razlozi za smanjenje kazne. Posebno, s obzirom na činjenicu da nasuprot mišljenju odbrane nema nedoslednosti u obrazloženju osporene presude i nije ustanovljeno pogrešno ili nepotpuno utvrđivanje činjenica, nema razloga da se ponovo razmotri kazna koja je određena pod ovim okolnostima.

D. Odluka o troškovima postupka

53. Branilac je u svojoj žalbi takođe predložio da se ponovo proceni odluka prvostepenog suda u pogledu troškova postupka, koji se stavljaju na teret okrivljenog. .

Upućuje se na ono što je rečeno ranije (*tačka C str. 11 ove presuda verzije na engleskom jeziku*). Odluka o troškovima postupka sledi krivicu okrivljenog kao što je pravilno određeno u skladu sa članom 102. stav 1. ZKPK.

Iz gorenavedenih razloga Vrhovni sud je odlučio kao u dispozitivu.

**Vrhovni sud Kosova
Ap.-Kž. br. 140/2011
16. avgust 2011
Priština**

Članovi veća:

_____
Francesco Florit
EULEX sudija

_____
Martti Harsia
EULEX sudija

_____
Marije Ademi
Sudija Vrhovnog suda

_____
Emine Mustafa
Sudija Vrhovnog suda

_____
Gerrit-Marc Sprenger
EULEX sudija